

5770

	TASTE OF	
	LIMMUD	

הִישָׁן יִתְחַדֵּשׁ וְהַחֲדָשׁ יִתְקַדֵּשׁ

...hajasjan jitchadesj wehechadasj jitkadeesj...

...wat oud is wordt vernieuwd en wat nieuw is wordt geheiligd...

Rav Kook, de eerste opperrabbin van Israel

Igrot Haraya, Igeret 164

Sjabbat 24 april 2010 / 10 i'jar 5770

Sidra Acharee Mot-Kedosjiem, Wajikra [Leviticus] 16:1-20:27

Tanach blz. 230-241

Haftara: I Sjemoeëel [Samuel] 28:3-25

Tanach blz. 600-602

Vertaling: Paula Reisner

Voor het origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5769/AchareiMotKedoshim

---

ACHAREE MOT - KEDOSJIEM

De dubbele sidra Acharee Mot-Kedosjiem begint met het beschrijven van de wetten, die gaan over het wegsturen van de zondebok op Jom Kipoer [Grote Verzoendag]. Het gaat verder met wetten over verboden relaties. Het geheel is verbonden met een passage aan het begin van Kedosjiem waarin beschreven wordt wat nodig is om heilig te zijn. Dit omvat ethische regels en het vermijden van Molech, heksen en tovenaars.

Acharee Mot-Kedosjiem - D. Anderson

Daniel Anderson woont in Londen en is medeoprichter van Tiferet www.tiferet.co.uk, een kader van persoonlijke ontwikkeling en levenscoaching, dat kabbalistische principes toepast. Als levensentrepreneur en informeel pedagoog spreekt hij regelmatig bij Limmoedbijeenkomsten.

In de dubbele sidra van deze week, waar het thema van heiligheid overheerst, wordt in een aantal verschillende situaties verwezen naar de straf *Kareet* (geestelijke excommunicatie oftewel een straf direct van de Hemel) voor ernstige overtredingen. Deze omvatten offers, die gebracht zijn buiten het heiligdom om; directe consumptie van bloed; en afgodendienst, in het bijzonder die van Molech. In feite vermeldt de Misjna 36 gevallen waarin *Kareet* toegepast kan worden, waarvan de meesten iets te maken hebben met verschillende vormen van seksuele onwelvoeglijkheid [T.B. Keritot 1:1]

Daarentegen, wie nu precies schuldig is aan de ene kant en hoe *Kareet* zich in de praktijk manifesteert aan de andere kant, blijft in de Tora onduidelijk. Met betrekking tot de eerste vraag, verklaart de tekst op sommige plaatsen dat alleen de man (*ha-iesj*) schuldig is, terwijl elders beweerd wordt dat allen (*kol*) die in overtreding zijn schuldig zijn. Met betrekking tot de andere vraag wordt vaak de term '*nefesj*' gebruikt, dat -althoewel het letterlijk het 'lichaam' betekent en dus een fysieke consequentie suggereert- ook begrepen kan worden als de 'ziel' waardoor die iets metafysisch impliceert.

Het is dan ook niet verbazingwekkend, dat de verklaarders van de Bijbel onderling verdeeld zijn en het er slechts over eens zijn dat *Kareet* een of andere vorm van Goddelijke vergelding betreft; dat het uitsluitend gerechtvaardigd is bij moedwillige overtredingen; maar dat de consequenties voorkomen kunnen worden door oprechte *tesjoeva* (berouw) en het brengen van een verzoeningsoffer aan de Tempel.

De Jeruzalemse Talmoed (500 n.d.g.j.) suggereert dat een individu, die zo'n lot verdient, zal sterven voordat hij de leeftijd van 50 jaar bereikt, terwijl de meer gezaghebbende Babylonische Talmoed (600 n.d.g.j.) aangeeft dat de dood zich zal voordoen ergens tussen de 50 en 60 jaar. Rasji (11^e eeuw) argumenteert dat niet alleen de overtreder jong sterft, maar zo ook al diens kinderen, alhoewel latere middeleeuwse commentatoren (de Tosafisten) het er niet mee eens zijn en suggereren dat alleen het verantwoordelijke individu schuldig is, tenzij de Tora specifiek anders bepaalt.

Maimonides (12^e eeuw) biedt zoals zijn gewoonte is een nogal starre, maar ongeunstelde analyse van *Kareet* door eenvoudig te constateren dat de rechtvaardigen de *Olam HaBa* (de Komende Wereld) verdienen, terwijl de slechte mensen zowel in deze wereld als in de volgende volledig zullen worden vernietigd.

Maar het is Nachmanides (13^e eeuw), die wellicht een meer bevredigend theologisch antwoord biedt door te suggereren dat er in feite verschillende gradaties van straf zijn, afhankelijk van de zwaarte van de overtreding en o.a. de verdienstelijkheid van de overtreder. Nachmanides voelt zich onprettig met de gedachte dat een ziel dat een goddelijke oorsprong heeft vernietigd zou kunnen worden. Daarom houdt hij de mogelijkheid open voor een proces van reiniging van de ziel in Gehinom (de hel), die hij zich voorstelt als een corridor vóór de uiteindelijke toegang tot de *Olam HaBa*.

Tenslotte argumenteert de Alter Rebbe (18^e eeuw), de stichter van Chabad Lubavitch dat er een kabbalistisch principe achter de straf zit, maar dat het tegenwoordig niet toegepast wordt.

Dus, hoe het ook moge wezen, wat voor les -als er al een is- kunnen we die in de 21^e eeuw leven van dit alles leren?

Misschien vinden we het antwoord op de manier waarop we ontelbare beslissingen, die we iedere dag maken, benaderen. Aan het ene uiterste kunnen zulke beslissingen nogal triviaal lijken, terwijl ze aan het andere uiterste heel betekenisvol kunnen blijken. Maar de ultieme vraag zou altijd moeten zijn op welk punt van de maatlat we ons bevinden. Leidt deze specifieke actie me dichter bij of verder af van mijn relatie met God? Dit is het pad naar een heilig leven.

Een andere invalshoek– Albert Ringer

Albert Ringer heeft zijn rabbinale bevoegdheid (semicha) gekregen aan het Levisson Instituut in Amsterdam in 2008. Hij is de rabbijn van de Liberaal Joodse Gemeente Rotterdam en lid van het kernteam van Limmoed Nederland.

In Acharee Mot, Wajikra [Leviticus] hoofdstuk 17:3-4 staat: "Wanneer een Israëliet een rund, een schaap of een geit slacht, hetzij binnen hetzij buiten het kamp, zonder het dier naar de ingang van de ontmoetingstent te brengen om het bij de tabernakel van de Eeuwige als

offergave aan de Eeuwige aan te bieden, wordt hem dat als doodslag aangerekend. Hij heeft bloed vergoten en zal uit de gemeenschap gestoten worden.”

Er is veel te zeggen voor het idee dat de Tora een vegetarisch wereldbeeld ondersteunt. In het paradijs werd Adam de pas geschapen groenten van de wereld als voedsel gegeven. Rav Kook onderwees ons dat toen Noach toegestaan werd vlees te eten, dit alleen maar als een tijdelijke maatregel werd gedaan zodat de mensen elkaar niet zouden afslachten. Over de betekenis van deze pesoeqiem (verzen) uit sidra Acharee Mot wordt geredetwist. Sommigen van onze leraren uit de Oudheid beweren dat het woord 'slacht' gelezen moet worden als 'offert'. Zij stelden dat de tekst betekent dat het niet toegestaan is om buiten de Tempel offers te brengen. Andere commentatoren zeggen dat de tekst letterlijk moet worden genomen. Het slachten van een dier was aanvankelijk alleen toegestaan als een deel ervan als offer werd teruggegeven aan God. Pas nadat het centrale Heiligdom in Jeruzalem werd gebouwd, werd het elders slachten toegestaan. (Devariem [Deuteronomium] 12:15)

In de Tora hebben dieren een levende ziel; ze delen de *Nefesj* met ons mensen. Soms heb ik het idee, dat we als moderne mensen ons gedistantieerd hebben van God, waardoor Hij niet meer bereikbaar is. Tegelijkertijd plaatsen we ons zelf ver boven het dierenleven, boven de andere levende schepselen waarmee we samen de wereld delen.